

Lad os styrke
børns rettigheder
SAMMEN

Lad os styrke
børns rettigheder

SAMMEN

Indhold

- 5 Forord**
- 6 Kommuneqarfik Sermersooq og MIO i fælles front for børns rettigheder**
- 7 Aftalens forløb
- 7 Aktiviteter under samarbejdet
- 9 KS Young Advisors**
- 11 Bygdebestyrelsesseminar**
- 12 Seminarer med børn og unge**
- 13 Seminarer for børneprofessionelle**
- 14 Arbejdet med børns rettigheder i Qeqertarsuatsiaat
- 15 Arbejdet med børns rettigheder i Tasiilaq
- 18 Arbejdet med børns rettigheder i Ittoqqortoormiit
- 19 Arbejdet med børns rettigheder i Paamiut
- 21 Arbejdet med børns rettigheder i Nuuk
- 27 Erfaringer og opsamling på samarbejdet**

Samarbejde mellem

Kommuneqarfik Sermersooq og
MIO

Rapporten er udarbejdet af

MIO Meeqqat Pisinnaatitaaffinik Sullissivik/
Børnerettighedsinstitution

Tekst

Ellen Bang Bourup, Nauja Benjaminsen, Ingeborg S. Leere,
Trine Nørby Olesen og Camilla Nymand Petersen

Redaktion

Trine Nørby Olesen, Ingeborg S. Leere

Foto

Helle Nørregaard, Nauja Benjaminsen og Ingeborg S. Leere

*Alle fotos i rapporten er vilkårligt indsat og
passer ikke nødvendigvis til nævnte/omtalte by.*

Layout

Nuisi Grafik

Tryk/print

Nuuk Offset

ISBN: 978-87-996098-9-5

Forord

Kommuneqarfik Sermersooq er en smuk og mangfoldig kommune, som byder på mange muligheder for samarbejde på tværs af forskelligheder. Fra øst til vest og fra by til bygdes unikke steder og mennesker, som alle er samlet inden for kommunens grænser. Lige sådan er vore børn i kommunen; ligeså forskellige og unikke men med det tilfælles, at de alle er beskyttet af FN's Konvention om Barnets rettigheder.

Med dette udgangspunkt har Børnerettighedsinstitutionen MIO og Kommuneqarfik Sermersooq siden 2014 haft et formaliseret samarbejde med det formål at styrke børns rettigheder og øge viden om disse inden for kommunens grænser. Samarbejdet har taget udgangspunkt i en anerkendende tilgang for at opmuntre til at varetage og udvikle tiltag i forhold til børns rettigheder og de forpligtelser, de giver forældre og samfund. Som en del af denne aftale har mange børn, voksne og børneprofessionelle, på tværs af forskelligheder, lært om børnerettigheder og brugt mange timer sammen på at diskutere, hvordan vi kan styrke børns rettigheder i kommunen. I løbet af de knap to år, samarbejdet har varet, har mange børneprofessionelle og ca. 1.000 børn har fået undervisning. I hele processen har MIO mødt engagerede børn, unge og voksne, som alle har det til fælles, at de ønsker de bedste forhold for alle børn. Vi er i MIO rigtig glade for, at kommunen har prioriteret børns trivsel, og jeg er taknemmelig for den energi og viden, som alle har bidraget med. Det har været berigende at være vidne til det engagement, som de, der til hverdag er tættest på børnene, har. Jeg vil derfor takke de børneprofessionelle og MIO's medarbejdere, som har lagt mange kræfter i at løfte børnerettighedsområdet i Kommuneqarfik Sermersooq. Desuden skal en særlig tak lyde til de mange børn og unge, som har deltaget aktivt i forbindelse med dette projekt om børns rettigheder og åbent har fortalt om deres liv, deres tanker om børns rettigheder og deres egne og andre børns opvækstvilkår og trivsel. Uden dem havde dette samarbejde ikke givet mening.

En helt speciel tak går til vores unge rådgivere "KS Young Advisors". Det er jer, det handler om, og I er eksperterne i, hvordan børn og unge har det. I de mange timer, I har brugt, og hvor vi har lært jer at kende, har I lært, udviklet jer og fortalt os, hvordan man bedst kan arbejde med jeres rettigheder. Med disse ord giver vi jeres og de voksnes anbefalinger videre til Kommuneqarfik Sermersooq.

Med venlig hilsen

Aviâja Egede Lynge, Børnetalsmand

I 2014 underskrev jeg på vegne af Kommuneqarfik Sermersooq en samarbejdsaftale med MIO om at styrke børns rettigheder i kommunen. Siden dengang har MIO knoklet for børnenes sag og rejst kommunen rundt for at samle anbefalinger og indtryk i kommunen, og cirka 1.000 børn har fået undervisning i børns rettigheder. Unge er blevet KS Young Advisors, og de har i perioden mødt i MIO med en børnekonsulent cirka en gang om måneden.

Det er med andre ord et kæmpestort og uhyre vigtigt stykke arbejde, der har stået på i knap to år. Resultatet sidder du med i hænderne, men her stopper indsatsen for at styrke børns rettigheder selvfølgelig ikke. Sammen skal vi sikre, at alle børn bliver hørt, og at alle børn er garanteret muligheden for at kunne udvikle sig under de bedste vilkår. Vi har fået uvurderlig erfaring fra børn, unge, borgere og børneprofessionelle, som stiller garanti for, at vi mere målrettet og mere kvalificeret kan fortsætte det videre arbejde.

Det er vigtigt, at hver enkelt medarbejder og borger tager ansvar for at løfte børns trivsel. Vi har fået et værdifuldt redskab til at opretholde og fremme indsatsen og initiativer, som kan komme alle børn i Kommuneqarfik Sermersooq til gode.

Slutteligt en tak til alle medarbejdere for deres enorme engagement og en kæmpe tak til MIO for et fremragende samarbejde og et solidt stykke arbejde, der forhåbentligt kan være med til at bane vejen for at fastholde og fremme rettigheder for alle børn.

Med venlig hilsen

**Asii Chemnitz Narup, Borgmester,
Kommuneqarfik Sermersooq**

Kommuneqarfik Sermersooq og MIO i fælles front for børns rettigheder

I 2014 underskrev grønlands tidligere Børnetalsmand, Aaja Chemnitz Larsen, og Kommuneqarfik Sermersooqs borgmester, Asii Narup Chemnitz, en samarbejdsaftale med det formål at styrke børns rettigheder i Kommuneqarfik Sermersooq.

Med udgangspunkt i FN's Konvention om Barnets Rettigheder ønskede Kommuneqarfik og Børnerettighedsinstitutionen MIO at styrke børns rettigheder. Ideen var, at øget viden giver øget styrke og mulighed for at handle til barnets bedste. Samarbejdet skulle således styrke kendskabet til børns rettigheder inden for kommunens grænser gennem dialog og øget viden, og aktiviteterne skulle omfatte børn og unge, borgere (voksne), børneprofessionelle og kommunalpolitikere.

Borgmester Asii Chemnitz Narup og tidligere Børnetalsmand Aaja Chemnitz Larsen

Det var vigtigt for både Kommuneqarfik Sermersooq og MIO, at samarbejdet tog afsæt i en anerkendende tilgang og med fokus på, hvor man i fremtiden vil kunne styrke børns rettigheder i kommunens arbejde f.eks. ved konkrete tiltag, ændring i arbejdsgange og værdisæt. Derfor har fokus også været på, hvordan hver enkelt kan være med til at løfte det ansvar.

Tværfaglighed, helhedssyn og børneperspektiv har været nøgleord for indholdet i samarbejdsaftalen.

MIO forpligtigede sig, som en del af aftalen, til at udbrede kendskabet til Børnekonventionen til kommunens børn og

unge. MIO's opgave har desuden været at inspirere relevante ansatte/børneprofessionelle i Kommuneqarfik Sermersooq til faglig udvikling og til at nytænke indsatser, så børne- og rettighedsperspektiv i højere grad kommer i fokus i deres arbejde.

Kommuneqarfik Sermersooq har stillet medarbejdernes tid til rådighed til aktiviteter og har formidlet kontakt til skoler med henblik på, at MIO har kunnet undervise børn og unge om deres rettigheder og disses konsekvenser i praksis. Kommunen har desuden forpligtiget sig til at samarbejde om kommunikation om arbejdet med børnerettigheder, både i forhold til kommunikation til medarbejdere men også i forhold til pressen og kommunens borgere.

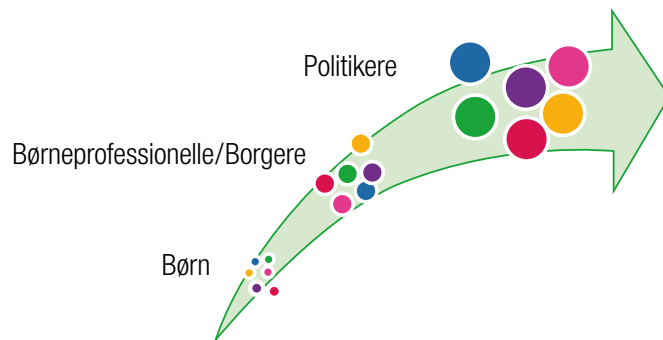
Samarbejdet har nu været i knap to år og når sin afslutning i november 2015. Grønland har i mellemtiden fået en ny Børnetalsmand, Aviâja Egede Lynge. Til november vil hun sammen med MIO's personale og en gruppe unge fra kommunen fortælle Kommuneqarfik Sermersooqs kommunalbestyrelse om samarbejdet, erfaringerne og de anbefalinger, som de mange, der har været med i forløbet, er kommet med.

Tværfaglighed

Børneperspektiv

Økonomi

Kommuneqarfik Sermersooq og MIO har delt udgifterne forbundet med samarbejdet. Kommuneqarfik Sermersooq har afsat 100.000 kr. pr. år til udgifter forbundet med udbredelsen af kendskabet til FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Disse udgifter dækker over finansieringen af undervisningen af børn, børneprofessionelle og kommunalpolitikere; udgifter til bl.a. forplejning, materialer, rejser til forskellige bosteder i Kommuneqarfik Sermersooq samt udgifter til opsætning og print af denne rapport. MIO har afholdt halvdelen af rejseudgifterne. MIO har desuden afholdt

alle personaleudgifter i forbindelse med det omfattende arbejde for at udbrede børns rettigheder.

Aftalens forløb

MIO har i arbejdet med børns rettigheder søgt at sikre så bred en målgruppe som muligt. MIO har arbejdet direkte med børn og unge, med børneprofessionelle i daginstitution og skole samt med andre kommunalt ansatte og politikere. Hvor det har været muligt, har der desuden været afholdt borgermøder med oplæg om FN's Konvention om Barnets Rettigheder med efterfølgende mulighed for dialog.

MIO lægger stor vægt på, at børns mening høres i de forhold, der vedrører dem. Derfor har samarbejdet også taget udgangspunkt i, hvad børn i kommunen havde at sige. Det er gjort på to måder; dels ved at undervise og afholde workshops med børn på forskellige skoletrin rundt om i kommunen og dels gennem samarbejde med en gruppe unge fra kommunen, som mere indgående har behandlet emner, omhandlende det at være barn i Kommuneqarfik Sermersooq. MIO kaldte denne gruppe unge "KS Young Advisors".

Idéen har været, at viden og anbefalinger fra børnene fra kommunens forskellige bosteder skulle gives videre til de børneprofessionelle, som en del af de seminarer, der blev arrangeret for dem, med undervisning i Børnekonventionen og workshops. Derfra skulle den samlede viden formidles til Kommuneqarfik Sermersooqs kommunalbestyrelse.

MIO valgte undervisning og workshops som primær metode til udbredelsen af kendskabet til børns rettigheder. Børnekonsulent Ellen Bang Bourup og konsulent Nauja Benjamin fra MIO har været rundt i store dele af Kommuneqarfik Sermersooq og har undervist børn og børneprofessionelle. Viden om børns vilkår i de forskellige byer og bygder er løbende indsamlet gennem dialog i undervisningen og noteret til senere afrapportering og anbefalinger til kommunalbestyrelsen.

Denne rapport er en opsamling og beskrivelse af processen og alle seminarer. Rapporten indeholder desuden anbefalinger til kommunalbestyrelsen fra børn, unge, borgere og børneprofessionelle til, hvordan børns rettigheder kan styrkes i

Kommuneqarfik Sermersooq, og hvor der kan sættes ind for at bedre børns vilkår.

MIO har ikke haft adgang til at vurdere kommunens sags-gange eller politikker på børneområdet, og det har ikke været meningen med aftalen. Anbefalingerne i rapporten er således ikke MIO's anbefalinger, men kommer fra kommunens borgere – gamle som unge.

Aktiviteter under samarbejdet

Udmøntningen af aftalen startede i august 2014, hvor MIO var i Nuuks ene bygd, Qeqertarsuaat, hvor børneprofessionelle fra bygden modtog undervisning om FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Børnene i bygden modtog ikke undervisning grundet sommerferie.

I september 2014 gik turen til Tasiilaq, hvor MIO underviste en gruppe udvalgte elever fra Tasiilami Alivarpik. Der blev desuden afholdt et seminar for børneprofessionelle med emnet børns rettigheder, og der blev afholdt et borgermøde med 11 deltagere, som drøftede børns rettigheder og vilkår i Tasiilaq.

I september 2014 blev der ligeledes holdt oplæg og workshop for kommunens bygdebestyrelse. Her deltog 16 kommunale bygdebestyrelsesmedlemmer i undervisning og øvelser. Undervisningen foregik i Kommunalbestyrelsessalen i Nuuk.

I oktober 2014 løb arrangementerne af stablen i Ittoqqortoormiit. Her blev elever fra 4.-9. klasse i Ejner Mikkelsen Aluarpia undervist i FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Børneprofessionelle fra byen modtog også her oplæg og deltog i workshops om børns rettigheder.

I december 2014 blev elever fra 4.-9. klasse i Atuarfik Tuiisaq i Paamiut undervist i FN's Konvention om Barnets Rettigheder og arbejdede derefter med, hvordan børns rettigheder kunne styrkes i deres kommune. Ligeledes fik børneprofessionelle fra hele byen oplæg og arbejdede med workshops om børns rettigheder. Der blev også holdt et borgermøde, hvor 15 borgere mødte op og drøftede forholdene for børn i byen.

I januar 2015 blev der afholdt undervisning og workshops for Kommuneqarfik Sermersooqs afdeling for Sundhed, Forebyggelse og Fritid.

I september 2015 underviste MIO over 850 elever i Nuuk om børns rettigheder. Undervisningen foregik på alle kommunale skoler, Atuarfik Samuel Kleinschmidt (ASK), Atuarfik Hans Lynge (AHL), Kangillinguit Atuarfiat (KA), Atuarfik Ukaliusaq (USK), Nuusuup Atuarfiat (NA), og privatskolen Nuuk Internationale Friskole (NIF) i løbet af uge 37 og 38. Undervisningen forløb over én dag på hver af skolerne. Børneseminarerne blev afviklet trinvis med én årgang som primær målgruppe. Den primære målgruppe eller årgang ville så have til opgave at formidle den viden, de har fået, videre til resten af trinnet sammen med deres klasselærere.

I uge 39 blev 95 børneprofessionelle fra skoler og daginstitutioner i Nuuk samt kommunens andre ansatte, der arbejder med børn, undervist. Seminarerne for børneprofessionelle blev afholdt efter bydelsområde. De deltagende børneprofessionelle skulle efter seminaret undervise de resterende børneprofessionelle i deres bydelsområde om børns rettigheder.

Sideløbende med de mange seminarer for børn og børneprofessionelle har MIO siden 2014 arbejdet med en gruppe unge på 4-6 personer i alderen 13-17 år, kaldet "KS Young Advisors". De unge bor i Nuuk. KS Young Advisors er Børnetalsmandens rådgivere i forhold, der vedrører børn og unge i Kommuneqarfik Sermersooq. KS Young Advisors er løbende blevet undervist i børns rettigheder, har drøftet forskellige aspekter af livet som ung i kommunen og har efterfølgende nedskrevet anbefalinger til kommunalbestyrelsen, de vil fremlægge for kommunalbestyrelsen i november 2015.

Hele forløbet var ifølge den oprindelige samarbejdsaftale planlagt, så aktiviteterne kunne gennemføres på et år, men grundet personalemæssige udfordringer i både Kommuneqarfik Sermersooq og MIO har dette ikke været muligt. For at sikre at alle aktiviteterne kunne gennemføres, blev aftalen derfor forlænget.

Dato	Bosted	Deltagere	Aktivitet
August 2014 til oktober 2015	Nuuk	KS Young Advisors	Workshops
August 2014	Qeqertarsuatsiaat	Børn, børneprofessionelle, borgere	Oplæg, workshops, borgermøde
September 2014	Tasiilaq	Børn, børneprofessionelle, borgere	Oplæg, workshops, borgermøde
September 2014	Nuuk	Bygdebestyrelsen	Oplæg og workshop
Oktober 2014	Ittoqqortoormiit	Børn og børneprofessionelle	Oplæg og workshops
December 2014	Paamiut	Børn, børneprofessionelle og borgere	Oplæg, workshops og borgermøde
Januar 2015	Nuuk	Sundhed, forebyggelse og fritid	Undervisning
September 2015	Nuuk	Børn, børneprofessionelle	Oplæg, Workshops
Oktober 2015		Evaluering og afrapportering	Fælles møde og udarbejdelse af rapport
November 2015		Fremlæggelse for kommunalbestyrelse	Rapport med anbefalinger fremlægges

KS Young Advisors

KS Young Advisors er Børnetalesmandens rådgivere i forhold, der vedrører børn og unge i Kommuneqarfik Sermersooq. Gennem undervisning og drøftelser har KS Young Advisors nedfældet flere anbefalinger.

KS Young Advisors er nedsat som del af MIO's samarbejds-aftale med Kommuneqarfik Sermersooq og består af 4-6 unge i alderen 13-17 år. KS Young Advisors mødes ca. en gang om måneden - med børnekonsulent Ellen Bang Bourup fra MIO - og arbejder ud fra princippet "Børn er eksperter i at være børn" og "Nothing about us, without us". De unge repræsenterer et bredt udsnit af unge i kommunen og har alle en forskellig baggrund – bl.a. familiemæssigt, skolemæssigt og kulturelt. KS Young Advisors har arbejdet med flere emner her iblandt skolegang, retten til at bestemme over sin egen krop, boligforhold, handicap og sundhed og har diskuteret disse i forhold til FN's konvention om Barnets Rettigheder og de erfaringer, de og deres kammerater har.

På baggrund af møderne har KS Young Advisors udarbejdet nogle anbefalinger til kommunalbestyrelsen, som de unge selv fremlægger for kommunalbestyrelsen i november 2015.

Før dette får alle mulighed for at træne fremlæggelse ved et kursus om kommunikation.

KS Young Advisors' anbefalinger til kommunalbestyrelsen

KS Young Advisors har arbejdet med fire overordnede rettigheder. I forbindelse med hver rettigheder har de drøftet forskellige forhold, kommunalbestyrelsen bør have fokus på.

Generelt om børns rettigheder finder KS Young Advisors det vigtigt, at grundlæggende ting som bolig, mad og tøj bør være i fokus, samt at børn lærer, at disse ting er vigtigere end at have f.eks. en mobiltelefon eller smart tøj. Donation af tøj til mindre bemidlede familier kunne i denne forbindelse være en mulighed.

Voksne skal desuden have beskyttelse af børn mod alle former for misbrug i fokus.

Børn har ret til beskyttelse og udvikling, hvilket betyder, at børn skal have en tilgængelig voksen, de kan betro sig til. KS Young Advisor foreslår, at dette kunne være en socialrådgiver på skolen. Voksne skal desuden gennem undervisning sikre sig, at børn lærer at tyde egne og andres grænser. Undervisningen skal være varieret, fordi børn lærer på forskellige måder.

KS Young Advisors taler også om, at børnemisbrug skal stoppes, og at der skal være bedre forhold for hjemløse og mere hjælp til arbejdsløse.

Fra MIO's møder med KS Young Advisors

Nogle børn har brug for et madcenter, og der er meget "spildmad" fra spisesteder og butikker.

Børn har **ret til ikke-diskrimination** og skal behandles ligeværdigt. Uanset om man bor hjemme eller andre steder, skal ens hjem være trygt at bo i. Der skal være seng, mad, varme, mulighed for tv eller kæledyr m.v. Børns interesseområder kan fremmes ved at støtte f.eks. kontingenter til fritidsaktiviteter, som kan være dyre. Børn med handicap skal ikke føle sig hjælpeløse, og derfor skal offentlige steder som skoler og butikker gøres handicapvenlige. Det er en god ide, at man lærer, hvad det vil sige at være handicappet.

På skolerne skal skolegangen forbedres, og der skal ikke være mobning. Samfundet generelt skal være mobbefrit.

Børn har også **ret til medbestemmelse og deltagelse**. KS Young Advisors mener, at kommunen skal forklare børnene om de nye ting, der sker i deres by eller bygd. I øjeblikket får man ikke at vide, når der f.eks. kommer en ny fodboldbane. Informationerne, der gives til børn, synes KS Young Advisors i høj grad er mangelfulde. Kommunen kunne nedsætte et råd af børn under kommunalbestyrelsen, der kunne hjælpe med beslutninger, der vedrører børn. Kommunen kunne også høre børn generelt gennem breve til skoler og klasser.

KS Young Advisors mener, at der er brug for bedre legepladser eller andre aktiviteter i fritiden, som f.eks. motion, og det skal være muligt at få støtte til eller modtage billigere/gratis ting, som man kan beskæftige sig med i fritiden.¹

Erfaringerne med arbejdet med inddragelse af små grupper af unge

Målet med sammensætningen af gruppen – KS Young Advisors – har været at skabe en bred, repræsentativ gruppe af unge med forskellige kognitive forudsætninger og sociale baggrunde. De unge i gruppen repræsenterede unge med anden etnisk herkomst, unge med handicap, unge anbragt udenfor hjemmet (og hjemmeboende) samt unge opvokset i bygder. Det har været en udfordring at sammensætte en gruppe med så forskellig en baggrund, men det lykkedes dog hen ad vejen. Til møderne oplevede MIO fra start et stabilt fremmøde. Undervejs var der flere unge, der grundet personlige årsager ikke mødte op til alle møder. Mod foråret 2015 etablerede gruppen sig endelig, og en fast gruppe af unge mødte til møderne hver gang. De unge havde brug for tid til at se hinanden an, lære hinanden og MIO at kende. De unge, der undervejs forlod gruppen, gik grundet forhold, der forhindrede dem i at møde op til alle møder. Alt i alt er det MIO's oplevelse, at de unge sidder med en viden om det at være barn og ung i Kommuneqarfik Sermersooq og gerne vil dele denne viden. Gennem undervisning og dialog har de unge udviklet en større viden om rettigheder, som de har delt med deres venner og familie. Personligt oplever MIO, at de unge har åbnet sig og udviklet sig.

¹ Læs mere om KS Young Advisors anbefalinger i bilag 1.

Bygdebestyrelsesseminar

Hele Kommuneqarfik Sermersooqs bygdebestyrelse har deltaget i et seminar omhandlende rettigheder for børn i bygderne. Bestyrelsen fik oplæg om rettigheder og deltog aktivt i workshops med forskellige rettighedsøvelser.

På seminaret arbejdede bygdebestyrelsen bl.a. med opgaver fra "Sæt børns rettigheder på skoleskemaet". Bygdebestyrelsen fik selv oplevet, hvordan det var at være et barn, der blev undervist om FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Det skabte god debat og forståelse for børns vilkår.

Bygdebestyrelsesseminar om børns rettigheder

Deltagere

Anda Nathanielsen,
Qeqertarsu. (IA)

Daniel Pívat,
Kuummiut (A)

Ingvar Motzfeldt,
Qeqertarsuat. (S)

Boas Boassen,
Kuummiut (S)

Peter Jonathansen,
Tiniteqilaaq (IA)

Justus Poulsen,
Kulusuk (S)

Jakob Josefsen,
Kapisillit (S)

Jonathan Jacobsen,
Qeqertarsu. (S)

Otto Nakinge,
Tiniteqilaaq (A)

Peter Natanielsen,
Sermiligaaq (S)

James B. Ignatiussen,
Isortoq (S)

Peter Uitsatikitseq,
Sermiligaaq (A)

Salo Kajangmat,
Kuummiut (S)

Bent Abelsen,
Kulusuk (S)

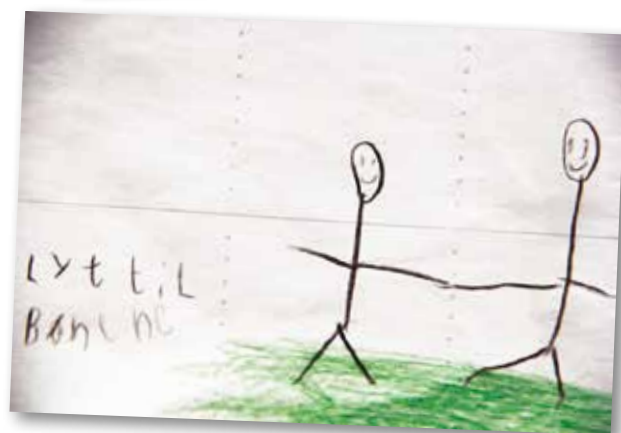
Niels Peter Mikaelson,
Arsuk (S)

Seminarer med børn og unge

Børn er eksperter i at være børn. Det er en af grundsætningerne hos MIO og afspejles i MIO's børnesyn. FN's Børnekonvention er meget tydelig på, at børn skal inddrages i forhold, som vedrører dem, og at de skal have lov til at sige deres mening. Så er det op til de voksne at forvalte børnenes tarv på bedst mulig vis, men med børnenes mening som et element i de overvejelser, vurderinger og beslutninger, der handler om dem.

Derfor har det også været meget vigtigt at få børn og unge med som aktive aktører i samarbejdet. Alt for ofte er det vi voksne, som udtaler os om, hvordan børn har det og hvilke udfordringer eller glæder, de oplever. I dette samarbejde er børnenes stemme blevet hørt.

Gennem de mange seminarer med børnene er vi gang på gang blevet overrasket over børnenes store viden om deres rettigheder. Det er ikke altid, børnene kan sætte de rigtige ord på rettighederne, men de ved, hvad de grundlæggende rettigheder handler om. Børnene har også vist en stor indsigt og forståelse for, at nogle af deres kammerater lever under andre vilkår end dem selv og måske har det svært. Det har været livlige, engagerede og reflekterede børn, som MIO har mødt på de mange seminarer rundt om i kommunen. De har været konkrete i deres anbefalinger, og selv om de selvfølgelig ikke alle kan følges, så giver de et godt indblik i, hvad kommunens børn og unge er optagede af.

Billeder fra øvelser taget ud fra undervisningsbogen "Sæt børns rettigheder på skoleskemaet".

Seminarer for børneprofessionelle

I henhold til samarbejdsaftalen er der blevet afholdt seminarer for børneprofessionelle rundt i kommunen med repræsentanter fra hele spektret inden for børne- og ungeområdet. Udover kommunalt ansatte har politiet og sundhedsvæsenet også gennem deres deltagelse bekræftet deres forståelse for nødvendigheden af en tværfaglig indsats i samarbejdet om børns rettigheder.

Formålet med seminarerne har været at give øget viden om FN's Konvention om Barnets Rettigheder, samt hvordan de børneprofessionelle i det daglige kan implementere disse. På seminarerne blev det tværfaglige samarbejde sat i fokus og forslag til, hvordan man i praksis kunne styrke samarbejdet, blev fremsat.

Seminarerne indledtes med en introduktion til MIO, institutionens formål og FN's Konvention om Barnets Rettigheder. I Nuuk, hvor dette logistisk var muligt, blev institutionen præsenteret af Børnetalsmand Aviâja Egede Lynge. Seminarerne har udover viderelevering af de anbefalinger, der blev

udarbejdet i samarbejde med børnene i Kommuneqarfik Sermersooq, indeholdt samarbejdsøvelser, hvor temaet 'barnets bedste' har været omdrejningspunktet. Desuden er gruppearbejde på tværs af fagområder omhandlende fremadrettet arbejde på børne- og ungeområdet blevet gennemført. Med udgangspunkt i gruppearbejdet fandt plenumdiskussioner vedrørende fremtidige indsatser i forhold til børns rettigheder i Kommuneqarfik Sermersooq sted. De nedenstående anbefalinger har grundlag i de pointer, der blev fremlagt i disse diskussioner.

Overordnet set har deltagernes engagement i undervisningen båret præg af, at de har fundet emnet og muligheden for erfaringsudvekslingen på tværs af faggrupper relevant. Seminarerne har været præget af stor interesse for emnet, hvilket har givet udslag i indsigtsgivende og horisontudvidende diskussioner. Der er i forbindelse med de fleste seminarer givet udtryk for, at et større tværfagligt samarbejde i fremtiden er noget, der vil blive stræbt efter.

MIO's børnesyn

Børn er ligeværdige med voksne.

Børn er eksperter i at være børn.

Børns trivsel og udvikling skal ses i et helhedsorienteret perspektiv.

Voksne er ansvarlige for, at børn vokser op i sunde relationer med tryghed, kærlighed, grænser og anerkendelse.

Barnets tarv kommer altid først.

Alle børn skal mødes med nærvær, anerkendelse og engagement.

Barnets liv skal ses i sin helhed under hensyntagen til barnets fortid, nutid og fremtid.

Arbejdet med børns rettigheder i Qeqertarsuatsiaat

Som tidligere nævnt så var Qeqertarsuatsiaat det første sted, samarbejdet mellem Kommuneqarfik Sermersooq og MIO om at styrke børns rettigheder skulle udmøntes i praksis. En del af MIO's arbejde var derfor at finde en egnet form for arbejdet ved at afprøve forskellige metoder i praksis. Rejsen til Qeqertarsuatsiaat fandt sted i august måned, hvilket betød, at børnene i byen stadig havde sommerferie. Derfor koncentrerede MIO's medarbejder sig på dette sted om arbejdet med de voksne i bygden.

Børneprofessionelle i Qeqertarsuatsiaat

MIO's socialfaglige konsulent Nauja Benjaminsen indledte med at undervise de børneprofessionelle i bygden Qeqertarsuatsiaat i børns rettigheder. Undervisningen tog udgangspunkt i øvelser fra MIO's bog "Sæt børns rettigheder på skoleskemaet".

Flere børneprofessionelle fra bygden deltog i undervisningen, her iblandt medarbejdere fra skole, daginstitution, lige som personale fra sundhedsvæsnet og kommunefogeden deltog. De deltagende blev delt op i grupper, som skulle komme med 2-3 overvejelser over, hvad der skal til, for at et barn i Qeqertarsuatsiaat kan have et godt liv. De arbejdede med udgangspunkt i retten til ikke-diskrimination og ligestilling, retten til beskyttelse og udvikling samt retten til deltagelse.

De børneprofessionelle skulle efterfølgende undervise børnene i bygden om FN's Konvention om Barnets Rettigheder. De børneprofessionelle var glade for den faglige sparring omkring børns rettigheder, og undervisningen skabte debat om børns rettigheder kontra de forhold og vilkår, der er for børn i bygden. De børneprofessionelle i Qeqertarsuatsiaat var meget optagede af børnenes forhold derhjemme, og debattens tematikker, der opridses i det nedenstående, var præget deraf.

Mange børn sulter pga. forældrenes alkoholmisbrug eller ludomani. Dette medfører, at børnene stjæler mad i butikken.

Børnene har ingen faste rammer, de går ude til langt ude på natten; de har ikke passende overtøj og mange ældre søskende går og passer deres yngre søskende.

Børnene støttes ikke i deres (lovbestemte) skolegang; de er trætte pga. manglende søvn og får ikke den støtte hjemmefra, de har behov for. Børn, som sendes hjem fra elevhjemmet i Nuuk, får ingen skolegang.

Der er også et stort problem med mobning i skolen. Forældrene modsiger skolen eller vil ikke indse, når der er problemer.

Børnene mangler rollemønstre og ser forældre, som konkurrerer mod hinanden.

Børn i aldersgruppen 7-18 år laver hærværk, sniffer og ryger hash eller drikker alkohol pga. manglende aktiviteter i fritiden.

De børneprofessionelle nævnte også, at nogle forældre køber alkohol til de børn, der er over konfirmationsalderen. Andre oplever børn, der sælger hash.

Flere af de børneprofessionelle føler sig magtesløse og oplever, at de ikke får støtte af myndighederne, når der f.eks. underrettes. De efterlyser desuden henvendelses- og handlemuligheder.

Der er heller ingen hjælp til misbrugere eller voldsramte familier.

Bygdens anbefalinger til kommunalbestyrelsen

De børneprofessionelle havde nogle klare anbefalinger til Kommuneqarfik Sermersooqs kommunalbestyrelse.

Der ønskes debat om, hvordan man skaber faste rammer for befolkningen i bygden, herunder hvad der skal til for at beskytte børnene.

Der ønskes desuden en debat om, hvordan børns rettigheder skal forstås.

De børneprofessionelle anbefaler, at der skabes alderssvarende fritidsaktiviteter til børn og unge og peger på behov for natteravne til de børn, der går ude sent.

Det anbefales, at der gøres en indsats for at bekæmpe ludomani samt alkohol- og hashmisbrug.

Endeligt blev det anbefalet, at der kom større tilsyn med eleverne på elevhjem.

Der blev peget på behov for, at der løbende kommer fagligt opkvalificerende tilbud til bygden.

Arbejdet med børns rettigheder i Tasiilaq

De børneprofessionelle kom med et opråb til ledere og myndigheden om, at de havde et behov for hjælp i forhold til børn, som omsorgssvigtes af deres forældre.²

Borgermøde

Qeqertarsuaasiaat var det første sted, MIO arbejdede med aftalen, og udmøntning af aftalen havde derfor endnu ikke fundet sin form. Dette kombineret med tidspunktet, hvor der grundet sommerferie var mange væk fra bygden, gjorde, at der ikke blev afholdt borgermøde.

Billeder fra øvelser taget ud fra undervisningsbogen "Sæt børns rettigheder på skoleskemaet".

Børnekonsulent Ellen Bourup Bang og socialfaglig konsulent Nauja Benjaminsen fra MIO var i september 2014 i Tasiilaq for at undervise og debattere børns rettigheder med børn, børneprofessionelle og byens øvrige borgere. Undervisningen handlede om børns rettigheder generelt, men tog især udgangspunkt i retten til ikke-diskrimination og ligestilling. Både børn og voksne havde meget at tale om, og der blev udtrykt bekymring for mange af byens børn.

Elevundervisning i Tasiilaq

I Tasiilaq deltog 12 elever som repræsentanter for 5. og 9. klasse i et undervisningsseminar om børns rettigheder. Konsulenterne fra MIO holdt workshop med børnene om deres rettigheder og det at være barn i Tasiilaq. Ud over undervisning om børns rettigheder tilpasset deres alderstrin arbejdede børnene med forskellige øvelser, som har til formål at konkretisere rettighederne for børnene, så de kan forbinde dem med deres liv og hverdag.

På trods af det lille antal elever blev der både spurgt ind til og talt om det at være barn i Tasiilaq, og der blev snakket om, hvad børnenes synes der skal til, for at børn i Tasiilaq kan have en god opvækst.

Som indledning til oplægget om børns rettigheder fortalte konsulenterne fra MIO, at man er barn, indtil man er 18 år og snakken kom derpå til at handle om, hvad der sker, når man fylder 18 år. En dreng fra 6. klasse forklarede, at det betyder, at man kan begynde at ryge og drikke alkohol og en fra 10. klasse fortalte, at det betyder, at man kan få et kørekort, og at man skal til at klare sig selv. Der ses altså stor variation i børnenes opfattelser af, hvad det typisk indebærer af muligheder og ansvar at være voksen.

² Læs uddybende svar i bilag 2.

Børnene arbejde desuden med en øvelse baseret på sagnet Kaassassuk, hvor de skulle forholde sig til fortællingen om den forældreløse dreng, og snakkede om, hvilke rettigheder drengen ville have haft i dag. Børnene var især optagede af retten til beskyttelse og talte om, hvor man ville kunne få hjælp, hvis det var sket i dag.

Børnene fortalte også, at de oplever mobning på deres skole.

Børnene i Tasiilaq udarbejdede ikke anbefalinger til kommunalbestyrelsen, men de var åbne og gode til at snakke om de forskellige sociale vilkår, børn lever med i byen. De var meget bevidste om, at ikke alle børn har en god og tryk opvækst.

Børneprofessionelle i Tasiilaq

MIO ønskede tværsektoriel deltagelse ved workshoppen om børns rettigheder, dels for bredt at øge kendskabsniveauet til børns rettigheder og dels for at skabe et indblik for alle i, hvor udfordringerne i forhold til børns rettigheder i Tasiilaq er. De voksne, som deltog i workshoppen i Tasiilaq, var medarbejdere fra kommunen, herunder Piareersarfik og Piorsaavik, samt repræsentanter for sundhedsvæsnet og politiet. Dog savnedes der deltagelse fra myndighedsområdet i kommunen.

Workshoppen tog udgangspunkt i øvelser om børns grundlæggende rettigheder og retten til ikke-diskrimination. Deltagene fik også indblik i erfaringerne fra MIO's SMS-rådgivning 1899, som i perioder modtager en del henvendelser fra børn og unge i området.

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen

De deltagende arbejdede i grupper, og grupperne var optagede af mange forskellige udfordringer i forhold til børns rettigheder og vilkår. Anbefalingerne afspejler dette.

De børneprofessionelle anbefaler et generelt fokus på forebyggelse i stedet for brandslukning, herunder at man fokuserer på forebyggelse af seksuelle overgreb, vold, mobning, alkoholproblemer og selvmord.

Det anbefales, at der oprettes forældrekurser om opdragelse og inddragelse af børn til kommende forældre.

Det anbefales, at der gøres en indsats for at mindske samarbejdsproblemer mellem de forskellige faggrupper, som arbejder med børn.

Det anbefales, at der gøres en indsats i forhold til børn, der selv får børn. Der peges på, at dette ofte skyldes pres fra familien, men at disse unge ofte ikke har forudsætningerne for at kunne give barnet en tryk opvækst. De unge forældre er oftest stadig selv hjemmeboende og uden mulighed for at opdrage deres børn, fordi deres egne forældre overtager opdragelsen af disse. Der peges på behov for en tidlig indsats i skolen.

Mangel på uddannet arbejdskraft inden for børneområdet var også et af de forhold, der optog deltagerne. Der peges på behov for forbedring af forholdene for sagsbehandlere, som har omkring 200 sager pr. sagsbehandler.

Det anbefales, at der kommer et øget fokus på overgangen fra børnehave til skole.

Det anbefales, at der oprettes fritidstilbud til børn med særlige behov.

Det anbefales, at der skabes bedre muligheder for rådgivning døgnet rundt og gratis henvendelsesmuligheder til socialvagt eller krisecenter (som også ønskes i byen).

Der peges på, at det er svært at arbejde med rettigheder som frivillig, fordi de frivillige bliver ekskluderet i Tasiilaq. Det anbefales derfor, at der udarbejdes en frivillighedspolitik, og at man i arbejdet om rettigheder inddrager børn.

Det anbefales, at der etableres en ordning med natteravne, som kan tage sig af børn i aftentimerne. Det anbefales, at forældremøder bruges til at skabe mere viden hos forældre om centrale børnerettigheder.

Det anbefales, at henvendelsesmuligheder styrkes og gøres mere målrettet børn.³

³ Læs uddybende svar i bilag 3.

Borgermøde i Tasiilaq

11 borgere mødte op til mødet, som bød på dialog og drøftelse af børns rettigheder og vilkår i Tasiilaq. De drøftede følgende, som de gerne ville give videre til kommunalbestyrelsen.

De fremmødte borgere i Tasiilaq anbefaler, at **besparelser i kommunen ikke berører børne- og ungeområdet**, og der udtrykkes bekymring for, at **børne- og ungelovgivningen ikke bliver overholdt**. Efteruddannelse til fagpersoner er et konkret forslag til at bedre dette.

Der peges på behov for at **udbrede kendskabet til seksuelle overgreb** generelt, herunder viden om krænkeradfærd og risikofaktorer i forbindelse med overgreb. Desuden efterspørges oplysning om muligheder for hjælp til krænker og offer.

Der ses et behov for at skabe debat om og udbrede kendskabet til hvilke identitetsmæssige konsekvenser, det kan have for et barn at **navngive efter en afdød eller et nært familiemedlem**.

Mænd og drengebørn sakker mere og mere bagud i samfundet f.eks. i forhold til uddannelse og selvmord. Der ønskes et større **fokus på de forskellige problematikker vedr. drengebørn**, da uligheden mellem kønnene bliver tydeligere og tydeligere.

Der peges på behov for at skabe et godt grundlag for, at **børn og unge forstår hinanden på trods af forskellige sprog** samt at skabe mulighed for, at børn og unge kan modtage undervisning i skolen på deres eget sprog.

Det anbefales på borgermødet, at skolen gør brug af **klasseforældrerådet** til at udbrede og drøfte børns rettigheder.

Det anbefales, at kommunen arbejder for at blive **bedre til at inddrage bygderne** i arbejdet for at sikre børns rettigheder.

Det anbefales, at man **nytænker anbringelsesområdet**. Man kan inddrage barnets familie og forbedre handleplanerne for børn.

Det anbefales, **børn styrkes i at fortælle deres mening**, så de bedre selv kan henvende sig for at få hjælp.

Det anbefales, at der skabes et sted med **aktiviteter for børn og unge** også i sommermånederne.⁴

⁴ Læs uddybende svar i bilag 4.

Arbejdet med børns rettigheder i Ittoqqortoormiit

MIO's socialfaglige konsulent Nauja Benjaminsen var i oktober 2014 i Ittoqqortoormiit for at sætte fokus på børns rettigheder i byen. Interessen for emnet var stor blandt de deltagende.

Elevundervisning i Ittoqqortoormiit

Ved undervisningen af elever i Ittoqqortoormiit oplevede MIO første gang en lille sprogbarriere, der gjorde en del af undervisningen sværere at udføre. På baggrund af dialogen med børnene kom der dog nogle klare anbefalinger til kommunalbestyrelsen.

Der blev undervist i børns rettigheder ud fra et Power Point-oplæg, og skolens lærere hjalp til med at oversætte budskaberne i FN's Konvention om Barnets Rettigheder, så både MIO og børnene kunne følge hinanden. Udover de sproglige forskelle var det også MIO's oplevelse, at eleverne var meget tilbageholdende, hvilket gjorde det svært at få eleverne til at udtrykke deres tanker og holdninger. Med gensidig hjælp lykkedes det dog at nå frem til nogle budskaber til kommunalbestyrelsen.

Børnenes budskaber til kommunalbestyrelsen

Børnene efterlyste større udvalg af fritidsbeskæftigelse – særligt fordi, de er meget ude at lege. Der efterlyses også fritidstilbud tilpasset forskellige alderstrin. Der peges bl.a. på meget begrænsede aktiviteter i hallen og manglende trænere.

Børnene synes, det er et problem, at nogle voksne er afhængige af at spille (ludomani). Nogle gange spiller de voksne på børnenes fødselsdage, dette var hos nogle tradition.

Børnene fortalte, at børn med handicap bliver mobbet.

Børneprofessionelle i Ittoqqortoormiit

Børneprofessionelle fra skole- og fritidsområdet deltog i undervisning og workshop om børns rettigheder i Ittoqqortoormiit.

Der var god debat mellem grupperne af børneprofessionelle efter Power Point-præsentation af FN's Konvention om

Barnets Rettigheder. De børneprofessionelle var meget interesserede i at drøfte de forhold, børn og unge lever under i byen, og der var en særlig interesse for at konkretisere og forstå de enkelte rettigheder i Børnekonventionen.

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen

Børneprofessionelle i Ittoqqortoormiit har stor bekymring for børn, der sendes på elevhjem i andre byer. Nogle af børnene har aldrig tidligere været udenfor Ittoqqortoormiit, og børnene har brug for at blive forberedt bedre på en dagligdag uden deres forældre. Det anbefales også, at der skabes mulighed for at blive i byen og gå i skole der.

For børn, der forbliver i byen, anbefales det, at der oprettes flere fritidstilbud til dem, og man hører dem om, hvad de vil, også når der laves forebyggende tiltag, der kan berøre dem.

Ludomani og alkoholmisbrug er udbredt i byen. Det anbefales, at der sættes tiltag ind mod dette, således børn ikke overlades til sig selv, når forældrene går på værtshus.

De børneprofessionelle understreger børnenes ret til beskyttelse både fysisk og psykisk.

Det anbefales, at der gøres en indsats for at lære voksne om grænsesætning og det at skabe trygge liv for deres børn.

Forebyggelseskonsulenten bør have mere fokus på seksualitet, sund mad og fritidsaktiviteter. Der er brug for tiltag på området om levestandarden og ernæringstilstanden i byen. Der handles f.eks. for meget usund mad i kiosken, og der er et ringe udvalg af sunde varer i byen i perioder.

I forhold til børnenes sundhedstilstand var der bekymring over, at vaccinationsprogrammer kun bliver fulgt, når der kommer en læge eller sundhedsplejerske til byen.⁵

Borgermøde i Ittoqqortoormiit

MIO forsøgte i to omgange at lave borgermøde i byen. Første gang dukkede der kun to borgere op, og mødet blev derfor udskudt nogle dage, men heller ikke den aften kom der nogen, idet der var snestorm.

⁵ Læs uddybende svar i bilag 5.

Paamiut

MIO's konsulenter Ellen Bourup Bang og Nauja Benjamin-sen var i december 2014 i Paamiut for at sætte fokus på børns rettigheder. I Paamiut blev der afholdt undervisning og workshop på skolen og efterfølgende for de børneprofessionelle i byen. Endeligt blev der arrangeret borgermøde, hvor byens borgere kunne debattere børns rettigheder og vilkår i byen.

Elevundervisning i Paamiut

I Paamiut deltog eleverne fra 4.-9. klasse inklusiv specialklasser i undervisningsseminaret. Eleverne fik undervisning om børns rettigheder, og hvad de konkret betyder i børns hverdag. Børnene snakkede med udgangspunkt i forskellige øvelser om, hvordan de forstår børns rettigheder, og hvad der er vigtigt for, at børn kan få en god opvækst. Der blev desuden sat fokus på mobning.

Eleverne fra 4.-9. klasse nævnte mange forskellige positive ting, der skal til, for at børn kan få en god opvækst i Paamiut. Børnene arbejdede overordnet med forskellige forhold omhandlende deres levevilkår. Nogle af disse nævnes nedenfor.

Børnenes budskaber til kommunalbestyrelsen

Børnene i Paamiut var enige om, at en opvækst i en familie med kærlighed og uden vold er nogle af de vigtigste forudsætninger for, at børn har det godt.

Det er vigtigt, at forældre ikke drikker, når de har små børn.

En barndom uden at mangle venner, at have et sted at lege og at kunne gå i skole var også en del af anbefalingerne.

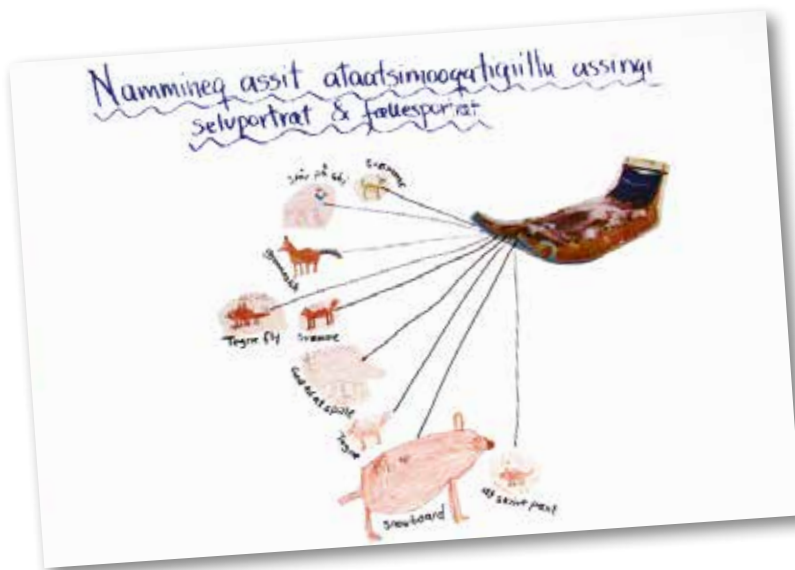
Børnene pegede også på, at det er vigtigt, at man ikke bliver slået eller mobbet af andre børn, og at man kan være en del af fællesskabet.

Desuden var det vigtigt at have en bolig og at være sunde.

Det er vigtigt at få **kærlighed, kram og smil**.

Børnene mente desuden, at det var vigtigt at kunne sige, hvad man havde lyst til.

Børnene ønskede, at de kunne få mere varieret mad i skolen.

Billede fra øvelsen Selvportræt og fællesportræt fra undervisningsbogen "Sæt børns rettigheder på skoleskemaet". Øvelsen handler om, at børnene skal portrættere sig selv symboliseret ved en slædehund. Hundene samles på en fælles planche, hvor de i fællesskab trækker en slæde, og under hver hund skrives en egenskab ved børnene, som de selv er glade for. Hensigten hermed er at give børnene en forståelse for og accept af forskelligheder, samt at de alle er ligeværdige.

Seminar for børneprofessionelle i Paamiut

I Paamiut mødte MIO til at starte med alle lærerne i byen. Sammen arbejdede de med børns rettigheder og to øvelser, bl.a. øvelsen "Atuarfitsialak" fra undervisningsbogen "Sæt børns rettigheder på skoleskemaet", hvor børns situation på skolen blev diskuteret. Herefter mødte MIO andre børneprofessionelle fra byen. De børneprofessionelle i Paamiut fik et oplæg om FN's Konvention om Barnets Rettigheder. Her blev forholdene for børn i Paamiut ligeledes drøftet, og anbefalinger blev udarbejdet.

De børneprofessionelle evaluerede efter seminaret. Flere mente, at det havde været en øjenåbner, som bl.a. havde belyst, at der er meget splittelse i byen og et behov for at genskabe fællesskabet.

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen

I Paamiut blev der drøftet et behov for at bedre samarbejdet på tværs af børneprofessionelle og forældre. Det blev anbefalet, at der kommer mere fokus på børnene, og at der kommer fokus på støtte til børn med særlige behov i samarbejdet.

Lærerne peger på mangel på redskaber til undervisningen og til at måle elevernes evner. Der er behov for mere differentieret undervisning og et tættere samarbejde med elevernes forældre. Det anbefales, at forældre samarbejder med lærere om elevplaner. Elevernes niveau skal klarlægges, og der skal være hjælp til ordblinde.

Der peges på behov for forbedring af skolemaden, da denne påvirker elevernes indlæringssevne (dårlig mad giver dårlig læring).

Der ønskes flere aktiviteter, forbedring af legepladser og væresteder, hvor de børn og unge kan være og f.eks. udstille billeder.

Det anbefales, at man sætter fokus på hverdagen i hjemmene og den støtte, forældre giver deres børn. Børn har brug for støtte, opbakning, søvn og mad.

Børn med handicap er en overset gruppe på skolen, og nogle børn virker nærmest usynlige eller ikke savnet ved fravær.

Det anbefales, at man lærer børn om ligeværd, og at alle børn er værdifulde, uanset deres personlige oplevelser, mentale evner eller forhold, de lever under.

Voksne skal tage ansvar for at stoppe mobning – både hos børn og mellem voksne.

Det anbefales, at man lader sig inspirere af de månedlige møder i børnehaven Mikisoq, hvor børn inddrages og spørges om holdninger og ønsker f.eks. i forhold til mad og aktiviteter.⁶

Borgermøde i Paamiut

Til borgermødet drøftede en gruppe på ca. 15 borgere rettighederne for byens børn. De var meget engagerede og optagede af skole-hjem-samarbejdet, som de mente kunne styrkes med henblik på at give børnene bedre skolegang.

Borgernes budskaber og anbefalinger til kommunalbestyrelsen

Forældre i Paamiut ønskede et fokus på hjemsendelse af børn fra skolen. Mange børn bliver sendt hjem uden kontakt til forældrene først. Dette skaber manglende tiltro til skolen.

Borgerne ønskede desuden en mere aktiv skolebestyrelse.

Børn og unge har brug for aktiviteter i fritiden. Den klub, de havde, er nu lukket, hvilket medfører, at mange unge går ude uden noget at give sig til.

Borgerne informerede om, at byens børn tidligere i forbindelse med projektet 'Pamiut Asasara' var spurgt om deres oplevelse af trivsel i byen. Borgerne har sidenhen ikke hørt mere til projektet, og de undres over, hvad der sidenhen er sket med de indsamlede oplysninger. Det ønskes, at der fremover bliver sat øget fokus på ansvarsfordeling i forbindelse med videreførelse og konkret anvendelse af lignende informationer.

⁶ Læs uddybende svar i bilag 6.

Arbejdet med børns rettigheder i

Nuuk

Nuuk var det sidste sted i kommunen, hvor samarbejdet mellem Kommuneqarfik Sermersooq og MIO skulle udmøntes i samarbejde med byens børn og børneprofessionelle. Grundet det store antal børn og børneprofessionelle i Nuuk er arbejdet med børns rettigheder blevet grebet lidt anderledes an end de andre steder i kommunen. Efter et tæt samarbejde med MIA-forvaltningen blev der planlagt undervisning og workshops fordelt efter byområder for både børn og børneprofessionelle. Således blev der afholdt i alt 11 arrangementer i Nuuk i løbet af september 2015.

Denne form afspejles i formen på anbefalingerne. Ønsker og forslag til forbedringer fra de deltagende børn er valgt opstillet som en samlet anbefaling, da der var store overlap mellem disse på tværs af skolerne. Hvor nogle anbefalinger synes at være af mere områdespecifik karakter, er dette noteret, så konkrete tiltag eventuelt kan målrettes det relevante område. De anbefalinger, der blev fremstillet under samarbejdet med de børneprofessionelle, er modsat blevet inddelt efter bydelsområder. Dette valg er truffet med henblik på, at kommunalbestyrelsen fremadrettet i samarbejdsøjemed har mulighed for at henvende sig til de institutioner og det personale, som henvendelsen reelt bør vedrøre.

Borgermøde i Nuuk

Det er ikke en del af planlægningen at holde borgermøde i Nuuk, da MIO ligger i byen og er nem at komme til for råd og vejledning om forhold vedrørende FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

Elevundervisning i Nuuk

Formålet med undervisningsdagene på skolerne i Nuuk havde som i resten af kommunen været at udbrede budskabet om børns rettigheder samt at komme med anbefalinger til kommunalbestyrelsen. I Nuuk blev omkring 850 elever undervist på byens seks skoler.

På skolerne i Nuuk blev udvalgte rettigheder udbredt gennem undervisning af udvalgte klasser på hvert trin (tredje, sjette og niende klasse). Hensigten hermed var, at disse klasser i samarbejde med klasselærerne og trinlederen skulle videreformidle den tillærte rettighed til de øvrige elever på samme trin.

Klasserne blev gennem forskellige øvelser undervist i forskellige rettigheder. Klasserne fik forskellige emner, at arbejde med bl.a. *retten til ikke-diskrimination*, *retten til beskyttelse* og *retten til deltagelse*. Ud fra øvelserne drøftede eleverne forskellige forhold, der skulle være til stede, for at børn i Kommuneqarfik Sermersooq kunne få en god opvækst.

Udover ovenstående rettighedsøvelser har børnene også samarbejdet om at fremstille nogle anbefalinger til, hvordan børns vilkår i højere grad kan forbedres i Kommuneqarfik Sermersooq. Anbefalingerne bærer præg af at være udarbejdet af børn, hvorfor nogle af disse ikke direkte vedrører børns rettigheder, men dog er udtryk for børnenes ønsker. Disse videreformidles, da de giver et indblik i, hvad der optager børnene på bestemte områder i øjeblikket. Denne indsigt i børnenes interesser kan med fordel anvendes i forbindelse med at øge børnenes inddragelse og medbestemmelse.

Trin	Årgang	Tema
Trin 1	3. klasser + 2 klasselærere	Ret til ikke-diskrimination & ligestilling
Trin 2	6. klasser + 2 klasselærere	Ret til beskyttelse & udvikling
Trin 3	9. klasser + 2 klasselærere	Ret til medbestemmelse & deltagelse

Elevernes budskaber og anbefalinger til kommunalbestyrelsen

Eleverne i Nuuk havde mange anbefalinger i forhold til skole- og fritidsområdet. Nedenfor er de grupperet i forhold til de forskellige områder, som optog børnene.

Skolernes fysiske miljø

Der var generelt store ønsker om fornyelse af fysisk inventar og hardware i skolen. Det blev især påpeget, at borde og stole burde udskiftes, og ønsket om anvendelse af iPads i undervisningen var stort blandt eleverne. Sanitetsforholdene, som børnene fandt uhygiejniske, blev også ofte nævnt. Spyttteri sås som en relevant problemstilling. På enkelte skoler blev det nævnt, at toiletforholdene var kritisable grundet hærværk, og at der bør sættes hårdere ind overfor dette. Derudover var der flere ønsker om medinddragelse, når skolemaden skulle bestemmes, samt et ønske om flere sunde alternativer, som frugt og vand uden dårlig smag. Der blev i den forbindelse efterspurgt kantiner på alle skoler. På skoler udtryktes det, at udendørsfaciliteter i tilknytning til skolerne kunne forbedres – her var især skolegårde og boldbaner i fokus. Desuden nævnte enkelte elever, at skolerne burde gøres mere handicapvenlige.

Det psykiske miljø på skolerne

Det psykiske miljø i skolerne fyldte også meget i elevernes fremstilling af anbefalingerne. Mobning, ensomhed, kedsomhed og diskrimination var fremtrædende problemstillinger, som eleverne nævnte. Elever fra NIF nævnte, at de oplevede fremmedhad i hverdagen og ønskede, at dette blev mindsket. Generelt ønskede eleverne mere fokus på mobning, at lærerne var bedre klædt på til at tackle de hændelser, der var, samt mere seriøsitet omkring emnet fra skoleinspektørernes side.

Eleverne berettede på nogle skoler om manglende respekt såvel for lærerne som eleverne imellem. Den manglende gensidige respekt (både fra samme og andre skoler) besværliggjorde samarbejdet og dermed undervisningen. Nogle elever pointerer i tråd hermed, at deres netværk er begrænset til dem, de går i skole med. Som en mulighed for at modvirke dette blev flere sociale arrangementer foreslået. Rationalet var, at gennem socialt samvær kunne klasserne styrke sammenholdet og fællesskabet, hvorved det generelle undervisningsmiljø kunne forbedres. Flere lejrskoleture samt bedre samarbejde mellem folkeskolerne i byen var konkrete forslag hertil.

Fritid

Eleverne giver generelt udtryk for, at de finder udbuddet af fritidsaktiviteter tilfredsstillende. Dog nævnes det, at **kreative tilbud er manglende** – især efterspørges musikundervisning med afholdelse af koncerter og muligheden for at lave kunststillinger for og af børn. Skateområdet (Playground) værdsættes meget, men enkelte efterspørger mulighed for at låne og leje udstyr dertil. Ligeledes påpeges på alle skolerne, at antallet af **legepladser og disses sikkerhedstilstande ønskes forbedret**. Afholdelse af tivoli i sensommeren 2015 var yderst velset blandt eleverne, og eleverne ønsker, at flere lignende aktiviteter vil finde sted.

Sociale forhold

Eleverne synes generelt at være bekendt med de udfordrende sociale forhold, som nogle af kommunens børn vokser op under. Alkoholmisbrug, rygning og de konsekvenser, dette kan have for børn, italesættes på flere af skolerne som relevante problemer. Det påpeges, at **alkohol i højere grad skal fjernes fra bybilledet**, og at kontrollen med alder ved køb af alkohol og cigaretter er mangelfuld. Det nævnes desuden, at **nogle forældre ikke passer godt nok på deres børn**, og at disse skal være bedre til at sætte grænser. Enkelte børn beretter også om **dårlige opvækstforhold på døgninstitutioner**.

Uddannelsesmuligheder

Enkelte elever ønskede, at lærerne i folkeskolen var bedre uddannede og mere engagerede. **Eleverne bekymrede sig også om hvilke uddannelsesmuligheder, de havde efter endt folkeskole**. Især manglen på efterskoler blev påpeget samt det forhold, at der ikke eksisterer en gratis 11. klasse i Nuuk.

Medbestemmelse

Eleverne ytrer, at de **ønsker mere medindflydelse**. Eksempelvis vil de gerne informeres i højere grad, når der er valg. De ønsker ligeledes, at der i forbindelse med valgene bliver indlagt besøg på skolerne, så elevernes meninger om forhold, der vedrører dem, også kan blive taget i betragtning. Desuden vil eleverne gerne inddrages i planlægningen af menuerne i skolekantinerne.⁷

⁷ Læs uddybende svar i bilag 7 og 7.1.

Seminarer for børneprofessionelle i Nuuk

Børneprofessionelle i Nuuk blev undervist over fem omgange i løbet af en uge. Deltagere fra skole, daginstitution, fritidshjem, Børne- og Familie Afdeling, Sundhedsvæsenet m.fl. var aktivt med i løbet af uge 39, hvor oplæg og workshops fandt sted.

Som eleverne i Nuuk blev de børneprofessionelle også opdelt i mindre hold. De deltagende børneprofessionelle skulle efter seminaret undervise de resterende børneprofessionelle i deres bydelsområde om børns rettigheder.

De børneprofessionelle var alle enige om, at der var et behov for at arbejde med børns rettigheder løbende. Det blev forstået, at man mødes mindst én gang årligt til tværfagligt seminar og arbejder med, hvordan man implementerer enkelte rettigheder i det daglige arbejde. Herudover anbefalede de børneprofessionelle, at kommunen fremsatte et fast årligt tema, som de børneprofessionelle kunne implementere i arbejdet i løbet af året.

Desuden sås generelt et begrænset kendskab til Kommuneqarfiq Sermersooqs børne- og ungepolitik blandt en del af de børneprofessionelle, hvilket kan ses som problematisk, når disse faggrupper netop skal arbejde i overensstemmelse med denne til daglig.

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen fra bydelsområde 1

De børneprofessionelle fra område 1⁸ fremhævede vigtigheden af ny læring, vidensdeling og erfaringsudveksling skoler og daginstitutioner imellem. Dette gør sig gældende i forhold til arbejds gange, men også i forhold til de børn, de arbejder med. Der er også et behov for at skabe mulighed for medinddragelse af områdets børn, hvad aktiviteter og madordninger angår.

Børn i berøring med kommunens socialforvaltning skal opleve hurtigere hjælp, og ved underretningssager ønskes kortere sagsbehandlingstid. Hvis børn skal anbringes udenfor hjemmet, er tæt samarbejde med forældrene vigtigt.

Muligheden for, at forældre tilbydes forældrekurser, blev også anbefalet. Der skal skabes synlighed om, at voksne

ikke skal problematisere børn, men tage udgangspunkt i sig selv og være ordentlige rollemodeller. Familier med få midler skal have mulighed for at få hjælp til gratis svømme-, bus- og fitnesskort til børnene.

Børn har ret til beskyttelse, og dette er de voksnes ansvar. Børn skal i denne forbindelse lære at sætte egne grænser og herved beskytte sig selv.

Børn skal have mulighed for at finde hjælpeinstanser som f.eks. Børne- og Ungetelefonen 134 eller MIO's SMS-rådgivning 1899. Kommunens hjemmeside skal være tilgængelig for børn (børnevenlig).⁹

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen fra bydelsområde 2

Hos denne gruppe af børneprofessionelle¹⁰ sås et ønske om, at børneprofessionelle og politikere var mere synlige for kommunens børn. Børn skal inddrages mere gennem høringsprocesser, bl.a. ved madplansordninger og ved drøftelser af (sunde) aktiviteter for børn i fritiden.

Det blev også anbefalet, at der etableres flere alkoholfrie aktiviteter for børnefamilier i kommunen, og madlævningsaktiviteter med børn blev taget op i denne forbindelse. Legepladserne i området har desuden behov for fornyelse.

De børneprofessionelle i dette område havde en klar holdning om, at der ikke burde spares på børne- og ungeområdet, og gratis buskørsel, klubber og svømning for familier med få midler blev drøftet.

Børneprofessionelle skal have mulighed for bedre dialog med hinanden. Et forslag gik på muligheden for at dele f.eks. pjecer med hinanden gennem kommunens hjemmeside. Samarbejdet med børnenes forældre kunne også forbedres, og oplysningskampagner, bl.a. om det at blive forældre, kunne være et emne.

Børns forståelse af skolepligt kunne forbedres, ligesom skolemaden. Der var desuden et behov for mere viden om børns rettigheder og Kammagiitta – Fri for mobberi. Det blev anbefalet, at man så på indsatser, der kunne nedbringe seksuelle krænkelser og sult.¹¹

8 Bydelsområde 1 består af følgende: Atuarfik Ukaliusaq, Vuggestue Amaat, Vuggestue Ajaaja, Børnehavn Najaaraq, Børnehavn Sisi, Børnehavn Ernutaq, Integreret Ungaaq, Dagplejer Sara Josefsen, Skolepasning klub, Fritidshjem Narsarmiutaq, BFA & BFC og Misi.

9 Læs uddybende svar i bilag 8.

10 Bydelsområde 2 består af følgende: Atuarfik Samuel Kleinschmidt, Vuggestuen Ungaavaraq, Vuggestuen Paannaat, Børnehaven Nuka, Integreret Timmiaaqat, Integreret Paarsisoq, Integreret Meeqqat, Integreret Puiaq, Dagplejer Augustine Fleischer, Skolepasning Illu, Fritidshjem Aqaluk, BFA & BFC og Misi.

11 Læs uddybende svar i bilag 8.

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen fra bydelsområde 3

Denne gruppe af børneprofessionelle¹² pointerede som de øvrige, at kommunens hjemmeside bør gøres mere børnevenlig; den kunne tilpasses børn gennem mere visuel formidling og indeholde en oversigt over hjælpeinstanser.

Herudover blev fritidsområdet drøftet, og oprettelsen af en klub til 14+ år i samarbejde med de unge var en af anbefalingerne. Generelt kunne man inddrage børn mere og lytte til skole- og institutionsbørnenes behov og meninger om det at være barn i Nuuk.

Selvom der var et ønske om flere faglærte børneprofessionelle (og færre besparelser på området), anbefaledes det også at bruge de lokale kræfter i arbejdet med børn. Aktiviteter med fiskere og oprettelsen af en børnedrevet Børnecafé med voksenhjælp var konkrete forslag hertil.

Oprettelse af grupper af voksne og ældre til støtte for børn i hverdagen eller varetagelse af akutte familiesager blev ligesom muligheden for støtte til forældre med få ressourcer foreslået.

Det blev ydermere anbefalet, at Kommuneqarfiik Sermersooq oprettede ensartede procedurer i arbejdet med og omkring børn og unge. Kampagner omkring børnerettigheder, anlæggelsen af nye legepladser og bedre velkomst på institutioner blev også bragt på banen.¹³

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen fra bydelsområde 4

Børneprofessionelle fra område 4¹⁴ mente, at der findes mange gode ting for børn i Nuuk, f.eks. gratis skolebus, Playground, klubber, svømning. Dog bør nogle forbedringer finde sted, så som fornyelse af legepladser eller oprettelse af større fælles legepladser, der ikke kun er knyttet til ét område.

Aktiviteter til børn også med særlige behov, fripladser til sportsforeninger o.lign. samt arrangementer, der gav børn mulighed for selv at udtrykke, hvad de ønsker i

deres lokalområde, blev anbefalet.

Tiden, voksne bruger med børn, fyldte en del på dette seminar. Børn hentes for sent pga. forældrenes sene arbejdstider og nybagte forældre har brug for længere barselsorlov. Børneprofessionelle har brug for opkvalificering og erfaringsudveksling med hinanden og politikere. Flere faguddannede og/eller kompetenceløft samt forbedring af arbejdsvilkår blev drøftet.

En minimumsstandard for alle institutioner, f.eks. i forhold til bord og krybber i vuggestuer, samt ensartethed for væresteder i kommunen blev ligeledes taget op.¹⁵

Anbefalinger til kommunalbestyrelsen fra bydelsområdeområde 5

De børneprofessionelle fra område 5¹⁶ anbefalede, at børn kunne benytte kommunens hjemmeside direkte til at få hjælp efter at have mistet forældre, oplevet vold eller mistrives på anden vis. Kommunen kunne også koble sig på Facebook, som mange benytter.

Det bør være nemmere at få hjælp ved kommunen som barn. Mange børn har ingen voksen tillidsperson i deres liv, og for dem betyder hjælpeinstanser muligheden for et bedre liv. Kommunens børne- og ungepolitik kunne fokusere mere på barnet fremfor forældrene.

Familier i kontakt med kommunen bør få mulighed for familiebehandling. Realisering af Familiernes Hus kunne her være en mulighed.

Derudover efterspørges effektivisering af sagsbehandlingsarbejdet omkring børnesager med forbedret mulighed for at høre børnene, som sagerne omhandler. I den forbindelse bør der være fokus på, at børn skal lære at udtrykke egne holdninger og meninger; skolebørn kunne f.eks. bedes ytre deres meninger om forskellige emner én gang om måneden. Forældre skal desuden oplyses om betydningen af FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

Ydermere lød der ønsker om fokus på aktiviteter for børn – også i yderdistrikterne. Dette synes især at gøre sig gældende i sommerperioden. Som eksempel kunne det være arrangementer koblet til Nakuusa eller MIO. I tråd

¹² Bydelsområde 3 består af følgende: Kangillinniguit Atuarfiat, Integreret Sikkersoq, Integreret Annersuaq Kangillinniguit, Integreret Soralu, Skolepasning Timaamiut, Fritidshjem Qajaasat, Børnehaven Esther, BFA & BFC og Misi

¹³ Læs uddybende svar i bilag 8.

¹⁴ Bydelsområde 4 består af: Nuussuup Atuarfia, Nuuk Internationale Friskole, Vuggestue Uiloq, Integreret Muku, Integreret Apisseq, Integreret Umiaq, Skolepasning Inneruulat, Integr. Umiaq (bhv & pakkut), Fritidshjem Neriusaaq, BFA & BFC og Misi.

¹⁵ Læs uddybende svar i bilag 8.

¹⁶ Bydelsområde 5 består af: Atuarfik Hans Lynge, Integreret Nukariit, Skolepasning Mini Klub, BFA & BFC og Misi.

hermed pointeredes det, at det skal være nemmere at få godkendelser til indsatser på børne- og ungeområdet ved kommunalbestyrelsen.

Der bør tilstræbes at skabe flere muligheder for børn med handicap i egen hjemby. Flere ansatte og uddannede børneprofessionelle og/eller større mulighed for efteruddannelse blev anbefalet. Dette kunne bl.a. omhandle lovgivningen på børne- og ungeområdet, der ofte ikke overholdes grundet den manglende viden herom hos de børneprofessionelle. Lovgivningen ændres ofte, og det kan være svært at følge med.¹⁷

Sundhedsvæsnet

Ved undervisningen af børneprofessionelle fra område 5 deltog også personale fra sundhedsvæsnet. Sundhedsvæsnet er i daglig berøring med børn og unge samt de børneprofessionelle, der i hverdagen arbejder direkte med børnene. Sundhedsvæsnets personale havde ligeledes nogle klare anbefalinger til forbedringer for børn og unge i Kommuneqarfik Sermersooq.

Sundhedspersonalet udtrykte, at der ses et klart behov for oprettelse af en særskilt børneafdeling med plads til børn, forældre og andre nære familiemedlemmer. I forbindelse med oprettelsen af en børneafdeling blev følgende faciliteter og foranstaltninger drøftet:

- Et **samtalerum**, hvor læger og sygeplejersker kan formidle børnenes behandling uden påhør fra andre medpatienter.
- Et **undersøgelsesrum** indrettet specifikt med henblik på børn.

- En **familiestue**, hvor børn kan stimuleres i deres udvikling, og forældre kan vises, hvordan de bedst stimulerer børnene, blev ligeledes nævnt.
- I forbindelse med premature indlæggelser kunne **familiestuer** være fordelagtige, da mange familier er bosat langt fra hospitalet. Dette vil være af stor betydning for familiens relationer og den tidlige mor-barn-tilknytning og dermed barnets udvikling.
- Rum med **plads til ergo- og fysioterapeutisk behandling** af børn.
- Mulighed for **undervisning** af børn i forbindelse med længerevarende indlæggelser. De indlagte børns ret til undervisning bliver i øjeblikket ikke tilgodeset.

Det anbefales slutteligt, at man med børns rettigheder i mente laver en spørgeskemaundersøgelse til børn og forældre omhandlende ideer og opfattelser af, hvad en god børneafdeling kunne indebære.

¹⁷ Læs uddybende svar i bilag 8.

Erfaringer og opsamling på samarbejdet

Denne rapport indeholder erfaringer og budskaber fra børn, børneprofessionelle og borgere fra de mange arrangementer, som er gennemført som følge af samarbejdsaftalen mellem Kommuneqarfik Sermersooq og MIO om styrkelse af børns rettigheder.

Samarbejdet mellem Kommuneqarfik Sermersooq og MIO har været i to år, og i den tid har børns rettigheder, som det fremgår ovenstående, været sat til debat blandt børn og voksne. Der har været fokus på, hvor der er mulighed for at styrke børns rettigheder, herunder er der kommet mange konkrete forslag til indsatsområder.

MIO har i udmøntningen af samarbejdsaftalen forsøgt at indtænke alle bosteder i kommunen. Det har ikke været muligt at undervise og lave workshops alle steder, men for de steder, som ikke er besøgt, er arbejdet med børns rettigheder tænkt udbredt fra bygdebestyrelsesmedlemmerne, som har modtaget undervisning og deltaget i workshop i forbindelse med bygdebestyrelsesseminaret i Nuuk i september 2014.

På baggrund af de mange anbefalinger og budskaber samles der herunder op på områder, der især har været fokus på. Disse områder kunne fremadrettet være genstand for et øget fokus i kommunen og eventuelt også målrettede tiltag og indsatser.

En del af de nævnte problematikker og anbefalinger til indsatser ligger ikke under kommunens ansvarsområde eller er ikke nødvendigvis ressourcemæssigt realiserbare, men er alligevel medtaget, da de belyser forhold, som optager kommunens små og store borgere. Kommunen kan eventuelt italesætte disse for rette instanser.

Retten til medbestemmelse og deltagelse

I FN's Konvention om Barnets Rettigheder omhandler artikel 12 barnets ret til inddragelse og til at blive hørt i forhold, der vedrører det selv. Denne rettighed blev drøftet på seminarerne og undervisningen af børn. Børnene efterlyser mange steder, at de bliver inddraget og hørt, når der træffes beslutninger, som vedrører deres hverdag. De vil f.eks. gerne spørges om, hvad der skal til, for at de kan have det rart på skolen. Det er forskelligt fra skole til skole, hvad der optager børnene, men det handler f.eks. om medindflydelse i forhold

til valg af undervisningsmaterialer, undervisningsform, fysiske rammer på skolen, skolemad, samt legepladser og skolegårde.

Både til borgermøderne og blandt de børneprofessionelle sås ligeledes et ønske om inddragelse af børnene i sager, der omhandler dem. At børn skal styrkes i at kunne tilkendegive deres meninger, er en anbefaling, der går igen flere steder.

MIO har i nogle af de afholdte workshops bedt de børneprofessionelle komme med forslag til, hvordan man kan styrke retten til inddragelse i Kommuneqarfik Sermersooq. Deltagerne havde en del konkrete forslag. Her skal blot nævnes et forslag fra en af arbejdsgrupperne, som kom med et forslag om, at kommunen hvert år vælger et emne i forhold til børns rettigheder, som alle i kommunen så skal arbejde med i dette år.

KS Young Advisors har arbejdet med emnet medbestemmelse og deltagelse og opfordrer kommunen til at nedsætte et råd under kommunalbestyrelsen, som kan hjælpe med beslutninger, der vedrører børn.

Retten til beskyttelse

Mange af de børn, MIO's konsulenter har talt med i forbindelse med børneseminarerne, har været meget bevidste om, at børn vokser op under forskellige vilkår, og at nogle børn har det svært derhjemme. Børnene har fortalt om konsekvenserne af misbrug, herunder ludomani, og vold i hjemmet. Børnene har også haft meget fokus på retten til beskyttelse og et trygt hjem. Nogle børn påpeger desuden et behov for beskyttelse udenfor hjemmet f.eks. fra tilråb fra fulde mennesker i skolens nærområde.

Også mange børneprofessionelle og borgere har været optaget af børns ret til beskyttelse set i lyset af de forhold, en del børn vokser op under. FN's Konvention om Barnets Rettigheder, artikel 3, er meget tydelig i forhold til myndighedernes ansvar for at træffe passende forholdsregler for at sikre barnet den nødvendige beskyttelse, omsorg og trivsel. Blandt de børneprofessionelle gives udtryk for udfordringer i forhold til at leve op til at varetage det ansvar, som konventionen pålægger dem. Det påpeges, at udfordringer som

hash- og alkoholmisbrug, seksuelle overgreb, ludomani, vold og omsorgssvigt er vilkår for en stor del af børnene. Der udtrykkes i denne forbindelse frustration blandt de børneprofessionelle over den magtesløshed, de oplever i forhold til disse sociale problemer. Flere gange blev problemer som manglende handling efter underretninger og manglende handleplaner for disse børn nævnt. I Qeqertarsuaatsiat, Paamiut og Nuuk pointeres et behov for yderligere hjælp til at løfte det ansvar, de har for at sikre barnets bedste. Generelt efterspørges en hurtigere indsats. De børneprofessionelle peger på, at der fremadrettet kunne arbejdes med at bedre henvendelsesmuligheder for både børn og voksne i forbindelse med omsorgssvigt, herunder kunne kommunens hjemmeside forbedres og målrettes børn. Derfor bliver der peget på behov for at forkorte sagsbehandlingstider, ensartede procedurer og bedre handlemuligheder. Manglen på uddannet arbejdskraft fremhæves desuden som en udfordring, og opkvalificerende tilbud og efteruddannelse efterspørges mange steder. I Tasiilaq italesættes et behov for at nytænke hele anbringelsesområdet, så man i større grad inddrager familie.

Et af de konkrete tiltag, som flere anbefaler, er forældrekurser, som skal klæde kommende forældre på til deres ansvar f.eks. i forhold til børns behov, til at skabe trygge rammer, men også i forhold til at sætte grænser. Dette er i øvrigt i god tråd med FN's konvention om Barnets Rettigheder, der med artikel 18 forpligter deltagende lande til at sikre barnets forældre vejledning og bistand i forhold til deres ansvar for barnets opdragelse og trivsel.

En anden ting, som optog deltagerne meget, var muligheden for at bedre det tværfaglige samarbejde og den betydning, det kan have for at se barnets situation i sin helhed. Herunder ønskes samarbejdet mellem børneprofessionelle og forældre prioriteret. Flere steder bliver talt om samarbejdsproblemer i det tværfaglige arbejde og et behov for at styrke dette.

KS Young Advisors anbefaler, at kommunen har fokus på at beskytte børn mod alle former for misbrug.

Mobning

En af de ting, som optog mange børn, var trivsel og vigtigheden af det at være en del af fællesskabet. Mobning var et emne, som blev taget op af børnene flere steder, og flere steder mente børnene, at der på deres skole var et problem med mobning. Et enkelt sted blev det desuden nævnt, at børn med handicap mobbes på skolen. Børnene peger også på, at de voksne i højere grad skal tage ansvar for at komme mobningen til livs, og at de gerne ser konsekvenser for dem, der mobber – evt. i form af et samarbejde mellem skolen og

hjemmet. FN's Konvention om Barnets Rettigheder, artikel 2 vedrører en forpligtelse til sikring af beskyttelse af barnet mod alle former for forskelsbehandling, hvilket mobning er en negativ variant af.

De børneprofessionelle og borgere talte også flere steder om mobning, herunder om at der er behov for at få mere viden om Kammagiitta – Fri for Mobberi.

KS Young Advisors har i deres arbejde også ønsket at komme med et budskab til kommunen om, at der bør arbejdes for at gøre samfundet mere mobbefrit.

Retten til undervisning og udvikling

I arbejdet med børnerettighederne har uddannelse og undervisning, som børn ifølge FN's Konvention om Barnets Rettigheder, artikel 28, har ret til, fået stor opmærksomhed. Der blev blandt børnene udtrykt bekymring over den mangel på uddannelsesmuligheder, de oplever efter folkeskolen, samt et ønske om bedre uddannede og mere engagerede lærere. Mange børn ønsker sig iPads til brug i undervisningen, og det er en af de anbefalinger, der fyldte meget på skolerne i Nuuk 😊

De børneprofessionelle peger enkelte steder på mangel på redskaber både til undervisning og til at vurdere elevernes faglige niveau. De peger desuden på behov for at arbejde med forældrenes ansvar for at sikre, at de basale behov som støtte, søvn og mad er dækket.

I de tværprofessionelle fora, hvor repræsentanter for sundhedsvæsenet deltog, blev det påpeget, at der mangler undervisningstilbud til langtidsindlagte børn.

Desuden gives til borgermødet i Tasiilaq udtryk for, at der bør skabes muligheder for, at børn kan modtage undervisning på eget sprog. Denne udfordring gør sig særligt gældende i forhold til bygdebørn og dansktalende lærere.

KS Young Advisors anser varieret undervisning med hensyn til den enkeltes indlæringsstil som essentielt.

Børn med særlige behov

Det var især de børneprofessionelle, der italesatte muligheder for at styrke rettighederne for børn med særlige behov, herunder børn med handicap. Disse rettigheder er at finde i FN's Konvention om Barnets Rettigheder, artikel 23. I Paamiut blev det beskrevet, at børn med særlige behov bliver overset på skolen og ikke får den nødvendige støtte. Der blev desuden peget på behov for at styrke samarbejdet mellem børneprofessionelle og forældre.

Flere muligheder for børn med handicap i egen hjemby var også et af de forslag til bedring af børns rettigheder, som kom fra de voksne.

Der blev desuden fra Nuuk foreslået fripladser til sportsforeninger til børn med særlige behov.

Blandt børnene var der forslag om at gøre skolerne mere handicapvenlige.

KS Young Advisors anbefaler, at offentlige steder, skoler og butikker skal gøres mere handicapvenlige, så børn med handicap ikke føler sig hjælpeløse.

Fritidsaktiviteter

FN's Konvention om Barnets Rettigheder, artikel 31, omhandler barnets ret til passende og udviklende fritidsaktiviteter. Netop fritidsaktiviteter var mange deltagere optaget af.

Flere steder var børnene meget optagede af behovet for flere fritidsaktiviteter tilpasset alderstrin og tilpasset børn med særlige behov. Det blev ønsket, at der gøres op med den forskel, der er mellem udbuddet af aktiviteter i by og bygd, hvilket vil være i overensstemmelse med retten til ikke-diskrimination jf. FN's Børnekonvention, artikel 2. Nogle steder har det handlet om mangel på aktiviteter i det hele taget f.eks. i sommerferien, mens det andre steder har handlet om udbuddet og variationen i aktiviteterne. I Ittoqqortoormiit vil børnene gerne inddrages ved udvikling af flere aktiviteter.

Både børn og voksne talte mange steder om legepladserne. Det handlede både om tilstanden af legepladserne, men også om manglende opsyn med børnene på disse. Behovet for Natteravn blev også nævnt flere steder.

Både i Nuuk og Paamiut blev der efterlyst væresteder for børn tilpasset aldersgrupper. Konkrete forslag var børnecaféer og ungdomsklubber.

Samlet set har der været mange spændende refleksioner over de aktuelle vilkår for børn i kommunen, både hos kommunens børn og børneprofessionelle, og der er kommet mange gode forslag til konkrete indsatser. Det er nu op til kommunens ledelse at vurdere, hvor fokus fremadrettet skal ligge i forhold til at styrke børns rettigheder, og hvordan man ønsker at gå videre med nogle af de mange input og forslag til indsatser i kommunens videre arbejde.

Oplevelse af processen

Udgangspunktet for samarbejdet og arrangementerne med børn og voksne har været en anerkendende tilgang med det formål at opmuntre til videre arbejde med børns rettigheder og udvikle tiltag og konkrete indsatser. De mange workshops for børneprofessionelle har også haft til formål at sætte fokus på og skabe erkendelse om den enkelte fagperson og borgers ansvar og forpligtelser i forhold til børns rettigheder og trivsel. Tværfaglighed, helhedssyn og børneperspektiv har desuden været omdrejningspunkt for arbejdet.

Det var MIO's oplevelse, at det var meget vigtigt for både børn og børneprofessionelle at blive hørt og lyttet til. Seminarerne med oplæg og workshops blev positivt modtaget alle steder. Overalt blev der udtrykt et ønske om forskellige fora på tværs af faggrupper, med mulighed for at drøfte erfaringer, ideer og frustrationer. Der blev på grund af institutionernes forskellighed udtrykt behov for også at mødes i egne institutioner eller med egne faggrupper, f.eks. dagsinstitutioner for sig, skoler for sig, sagsbehandlere for sig osv.

Deltagerne gav udtryk for, at det var rart at høre hinanden, at der har været god dialog, at det har været inspirerende, og at tiden er gået for hurtigt. Nogle børneprofessionelle har oplevet den åbne dialog som en øjenåbner, der har vist behovet for at samles og genskabe fællesskab i de respektive institutioner.

Det er MIO's oplevelse, at deltagerne har fundet emnet om børns rettigheder spændende og relevant, og kritikken har generelt været god. Det har dog for enkelte været svært at forstå, hvordan MIO's budskab om rettigheder og ansvar skulle viderefremmes til kollegaer eller forældre. Andre har oplevet det som en høring af deres arbejde med rettigheder.

Fremadrettet anbefalede deltagerne, at man også kunne inddrage andre, der arbejder med lignende områder, som f.eks. Nakuusa¹⁸.

MIO oplevede, at deltagerne ved alle arrangementerne var engagerede og bidrog med både viden om børns vilkår og input til områder eller konkrete tiltag, hvorved børns rettigheder kan styrkes.

I forhold til den praktiske afvikling af seminarerne oplevede MIO, at skolernes forberedelse af de fysiske rammer var meget varierende. På flere skoler stod alle de efterspurgte remedier klar og lærerne tilbød assistance, mens forholdene på andre skoler vidnede om haltende forberedelse eller koordinering, hvilket resulterede i manglende rengøring, tekniske udfordringer og pladsproblemer.

¹⁸ Nakuusa er lige som MIO blevet færdige med seminarerne, netop påbegyndt et undervisningsløb for lærere i Kommuneqarfiik Sermersooq (undtagen Nuuk) og Qeqqata Kommunia.

Monitorering

I forslaget til udmøntning af samarbejdsaftalen opfordrede MIO Kommuneqarfik Sermersooq til i perioden at opstarte monitorering af nedenstående områder med henblik på, at kommunen derved har et overblik og aktuel data til igangsættelse eller fokusering af indsatser. Der var endvidere lagt op til, at kommunen videregav disse data til MIO, så de kunne indgå som en del af arbejdet og den endelige afrapportering.

I henhold til samarbejdsaftalen skulle MIO på seminarerne for henholdsvis børneprofessionelle og kommunalbestyrelse fremlægge sit perspektiv på de aktuelle opvækstvilkår i Kommuneqarfik Sermersooq på baggrund af eksisterende og aktuel viden. For at skaffe et overblik over områder, hvor Børnetalsmanden i udgangspunktet havde en forventning om, at der kunne være særlige udfordringer i forhold til børns rettigheder, blev det anbefalet kommunen at sikre monitorering af følgende:

- Antal børn:
 - i vuggestue
 - i børnehave
 - i skole
- Antal sager pr. sagsbehandler
- Anbragte børn:
 - antal anbragte børn
 - fordeling mellem børn anbragt i døgninstitution og i plejefamilie
- Børn med handicap:
 - antal børn med handicap (og gerne deres alder)
 - hjælpeforanstaltninger, herunder eventuel anbringelse pr. handicap
- Antal børn på elevhjem
- Børn i undervisningspligtig alder i eller udenfor folkeskole:
 - børn der modtager specialundervisning
 - unge med andet tilbud (Piorsaavik, hjemmeundervisning, praktiklignende ophold eller lignende)
 - undervisningspligtige unge, som er udenfor skoletilbud
- Herudover gerne data vedrørende følgende:
 - børn og unge i misbrugsfamilier
 - antal visiterede til familiecentre
 - unge i risikogruppe ift. kriminalitet

Det har i praksis ikke været muligt at igangsætte denne monitorering, men det er fortsat en anbefaling fra MIO, at dette arbejde igangsættes, således at dette data kan bruges som udgangspunkt for udvikling af konkrete tiltag og indsatser.

MIO's viden om børns forhold i Kommuneqarfik Sermersooq stammer således fra den konkrete viden, der er indsamlet i andre sammenhænge, herunder via borgerhenvendelser og henvendelser fra børn til MIO's SMS-rådgivning 1899, samt viden opnået under de mange seminarer med børn og børneprofessionelle og drøftelser med KS Young Advisors.

Afsluttende bemærkninger og fremtidsperspektiv

Vi er med vores fælles projekt nået ud til rigtig mange børn i kommunen med viden om børns rettigheder. Der er ligeledes gjort en stor indsats for at opmuntre børneprofessionelle til at tænke handlingsrettet i forhold til børns rettigheder, men MIO finder det vigtigt, at der også i fremtiden er fokus på arbejdet med børns rettigheder, og at børneprofessionelle hele tiden holdes op på deres ansvar i forhold til at sikre det enkelte barns rettigheder og trivsel.

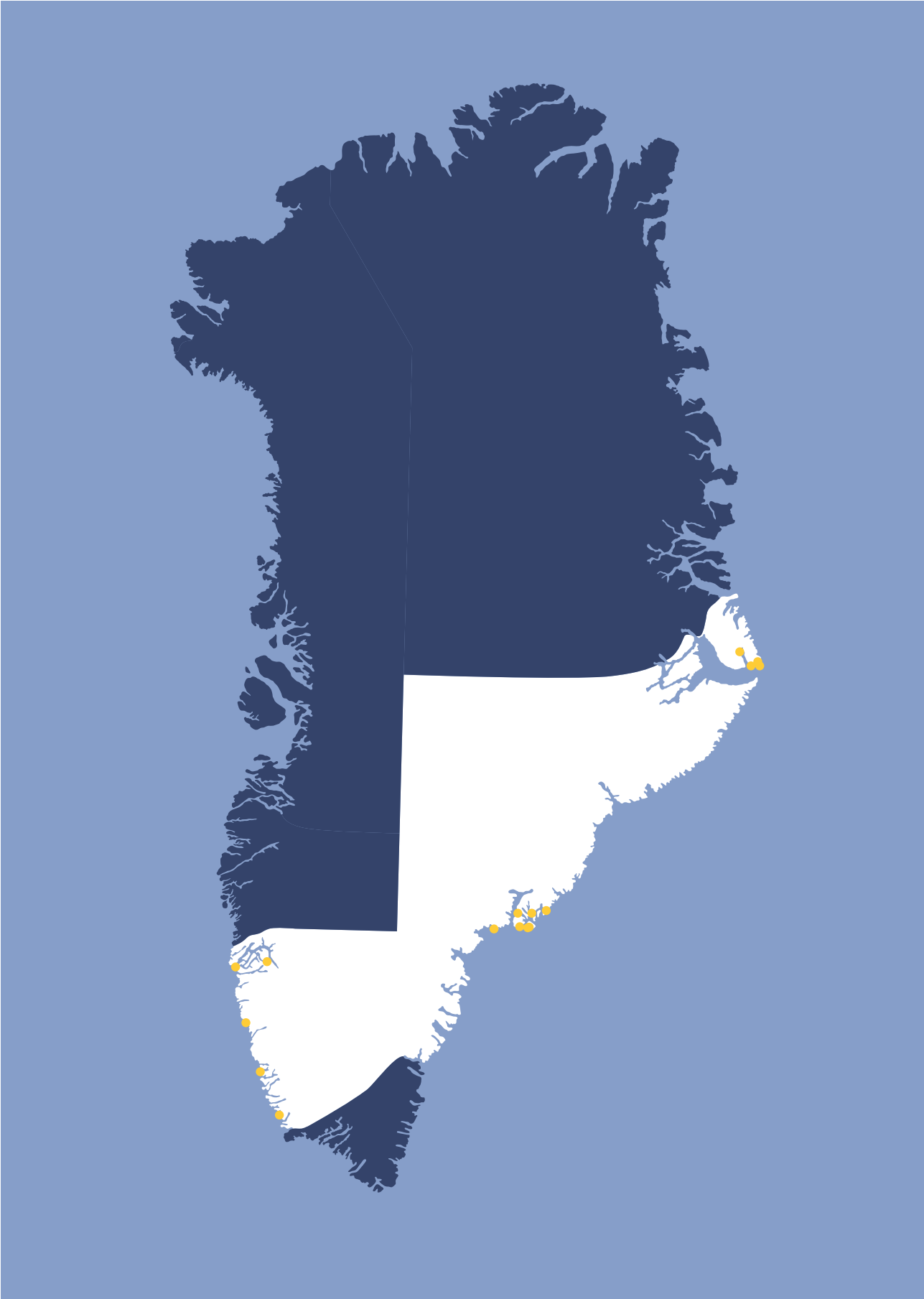
MIO anbefaler, at kommunalbestyrelsen og MIA-forvaltningen på baggrund af erfaringerne og de mange anbefalinger, der er kommet som følge af de afholdte workshops, udarbejder en handlingsplan for, hvordan man vil styrke indsatsen for børns rettigheder i Kommuneqarfik Sermersooq ved helt konkrete tiltag både i forhold til kommunens børn som helhed og i forhold til udvalgte bosteder. Det er afgørende, at en eventuel handlingsplan bliver udbredt til alle niveauer i kommunen. Det har desværre været MIO's oplevelse, at mange børneprofessionelle ikke har tilstrækkeligt kendskab til kommunens børne- og ungepolitik, hvilket gør den svær at arbejde ud fra i praksis.

Med aftalen mellem Kommuneqarfik Sermersooq og MIO blev der åbnet mulighed for, at MIA-forvaltningen kan trække på MIO i form af løbende dialog omkring lokal udvikling af projekter og indsatsområder i forhold til børns rettigheder og vilkår. MIO stiller sig også gerne i fremtiden til rådighed for en sådan dialog og sparring, herunder sparring såfremt Kommuneqarfik Sermersooq ønsker at udarbejde en handlingsplan for styrkelse af børns rettigheder.

MIO deler også gerne erfaringer og stiller undervisningsmateriale om børns rettigheder til rådighed for det videre arbejde for børns rettigheder i Kommuneqarfik Sermersooq.

Afsluttende vil MIO takke for samarbejdet og muligheden for at arbejde tæt sammen med både børn og voksne i Kommuneqarfik Sermersooq. Det er MIO's oplevelse, at det har betydet meget for deltagerne at blive hørt både i forhold til udfordringer, succeshistorier og konkrete idéer til indsatser og tiltag. Dette kunne bestyrke en formodning om, at mange er interesserede i at få indflydelse og styrke ansvarsfølelsen og nærdemokratiet i Kommuneqarfik Sermersooq.

KOMMUNEQARFIK **SERMERSOOQ**